

Mottagare
Regionstyrelsen

Medborgarförslag - Förbud gifter i hushållen som läcker till grundvatten och mark

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen beslutar att avslå medborgarförslaget.

Sammanfattning

Ett medborgarförslag har inkommit 2024-12-27 där förslagsställaren föreslår att Region Gotland ska upprätta en lista på vilka rengöringsmedel som ska tillåtas att användas på Gotland.

Regionstyrelseförvaltningen föreslår regionstyrelsen att avslå medborgarförslaget med motiveringen att kommuner och regioner inte har rådighet att upprätta lokala/kommunvisa förbud för försäljning eller användning av kem-tekniska produkter som uppfyller nationella krav och därmed är tillåtna att säljas på den svenska marknaden.

Ärendebeskrivning

Ett medborgarförslag har inkommit 2024-12-27 där förslagsställaren föreslår att Region Gotland ska upprätta en lista på vilka rengöringsmedel som ska tillåtas att användas på Gotland, detta eftersom rengöringsmedlen kan innehålla tensider som i varierande grad är miljöbelastande. Listan bör delas ut till alla hushåll. Verksamheter bör tilldelas certifikat och bevis efter godkänd utbildning om vilka rengöringsmedel Region Gotland tillåter.

Bedömning

Inledningsvis kan konstateras att det är glädjande att den miljöbelastning som vanliga kem-tekniska hushållsprodukter står för, i det här fallet rengöringsmedel, uppmärksammas i ett medborgarförslag.

Region Gotland kan i huvudsak göra två saker för att minska miljöbelastningen från kem-tekniska hushållsprodukter. Dels i sitt inköpsarbete sträva efter att upphandla varor och tjänster som bidrar till en god livsmiljö och en långsiktigt hållbar miljöutveckling samt låg klimatpåverkan. Krav på miljöhänsyn ska därför vara en naturlig del vid inköp inom Region Gotland, vilket har betydelse eftersom Region Gotland varje år köper en stor mängd kem-tekniska produkter till sina verksamheter.

Den andra åtgärden är att upplysa kommuninnevånarna hur man kan välja

kem-tekniska produkter och hur de ska hanteras. Riktade kampanjer av det slaget genomförs då och då. Allmän information om detta finns samlat på Region Gotlands webb: <https://gotland.se/jobb-och-foretagande/tillstand-regler-och-tillsyn/kemikalier>

Tilläggas kan att flera olika miljömärkningssystem sedan länge har kriterier för bland annat just kem-tekniska hushållsprodukter, vilket i hög grad har påverkat tillverkarna att miljöanpassa sina produkter. Kriterierna är inte statiska utan skärps återkommande. Många kommuner har därför sedan mitten på 1990-talet kunnat rekommendera sina medborgare att använda miljömärkta kemtekniska produkter, vilket Region Gotland också gör på nämnda webbsida.

När det gäller det specifika medborgarförslaget måste dock regionstyrelseförvaltningen föreslå regionstyrelsen att avslå förslaget med motiveringen att kommuner och regioner inte har rådighet att upprätta lokala/kommunvisa förbud för försäljning eller användning av kem-tekniska produkter som uppfyller nationella krav och därmed är tillåtna att säljas på den svenska marknaden.

Beslutsunderlag

Medborgarförslag daterad 2024-12-27

Tjänsteskrivelse regionstyrelseförvaltningen daterad 2025-09-18

Regionstyrelseförvaltningen

Stefan Hollmark
Regiondirektör

Stefan Persson
Regional utvecklingsdirektör

Skickas till

Förslagsställaren